

LEKTION 1

VÝSLOVNOST

Německá výslovnost nám většinou nedělá potíže, vždyť v českém jazykovém prostředí se vyskytuje mnoho německých jmen, která bez problémů vyslovujeme. Uvedme několik základních pravidel výslovnosti:

Samohlásky vyslovujeme dlouze, jsou-li na konci slova nebo je za nimi jen jedna souhláska, např. du /dú/, dir /dír/, gut /gút/..., nebo jsou psány spřežkou, např. sehr /zér/, hier /hír/...

Nejvýrazněji se liší výslovnost tzv. „přehlásek“ – zaokrouhlených samohlásek:

ö /ø/ zaokrouhlíme rty, jako bychom chtěli vyslovit **o**, ale vyslovíme **e**, např. schön /šón/ ...

ü /y/ zaokrouhlíme rty, jako bychom chtěli vyslovit **u**, ale vyslovíme **y**, např. grün /grýn/ ...

ä čteme jako normální široké **e**, např. Mädchen /médchen/

Dvojhlásky

eu, äu vyslovujeme /oj/, např. Freund /frojnd/, freuen /frojen/, läuft /lojft/...

ei vyslovujeme /aj/, např. mein /majn/, arbeiten /arbjætən/, Ei /aj/...

Souhlásky

s čteme jako /z/, např. seit /zait/, Sessel /zesəl/, so /zó/, sofort /zofort/..., dvojité **ss** jako /s/ např. müssen /mysən/, passen /pasən/...

Pro dvojité **ss** existuje v německé abecedě také staré písmeno **ß** (tzv. ostré s), které píšeme jen po dlouhých samohláskách, příp. dvojhláskách, např. groß /grós/, weiß /vais/, Fußball /fús/...

v čteme jako /f/, např. von /fon/, Vater /fátæ/, vier /fír/ ...

sch vyslovujeme /š/, např. schon /šon/, schön /šón/, schmackhaft /šmakhaft/...

tsch čteme jako /tš/, např. tschechisch /tšechiš/, Tscheche /tšeche/...

st-, sp- na začátku slova i na švu slova složeného čteme jako /št-/ /šp-/, např. studieren /štu-dirən/, spielen /špílən/, Hauptstadt /hauptštāt/, Ballspiel /balšpíl/...

z, tz vyslovujeme jako /ts/, např. Zitrone /tsitróne/, Zeit /tsajt/, Zahn /tsán/, schwarz /švarts/, Platz /plats/, Blitz /blits/...

p, t, k vyslovujeme s přídechem /pch, tch, kch/, např. Paar /pchár/, Tag /tchág/, Küche /kchýche/...

Slabiky **di, ti, ni** se čtou zásadně tvrdě.

V koncovkách **-el, -en** nevyslovujeme otevřené e, ale redukované **ə** např. Onkel /onkəl/, Gabel /gábəl/, Wagen /vágən/, Garten /gártən/...

Koncovka **-er** se redukuje na temné **æ**, např. Mutter /mutæ/, Vater /fátæ/, Teller /tchelæ/...

Skupina hlásek **-ng-** se vyslovuje jako nosové **ŋ**, tzn. není slyšet g a n se vyslovuje podobně jako ve slovech *Hanka, branka* apod., např. *lang* /laŋ/, *langsam* /laŋzam/, *Finger* /fiŋæ/...

Nosovky /ö/ a /ë/ se vyskytují v cizích slovech, např. *Bassin* /bazë/, *Salon* /zalö/...

Ráz / | / je v podstatě rozevření hlasivek před samohláskou, často se vyskytuje uprostřed složeného slova, např. *Beamte* /be|amte/, *Sonnabend* /zon|ábend/, *Seeigel* /zé|ígəl/, *Tierarzt* /tír|artst/...

Přízvuk, pokud není na první slabice, označujeme ve fonetickém přepisu / ' /, např. *Reisebüro* /rajzeby'ro/, *Geschäft* /ge'šeft/, *Handgelenk* /Handge'lenk/...

SLOVNÍ ZÁSoba

Podstatná jména píšeme v němčině s velkým začátečním písmenem. Každé podstatné jméno má člen, který označuje jeho rod a pád. Člen určitý pro mužský rod je **der**, pro rod ženský **die** a pro rod střední **das**. Ve slovníku je člen uváděn zkratkou: **der = r**, **die = e**, **das = s**.

alle [ale]	všichni	doch [doch]	přece
alles [ales]	všechno	dort [dort]	tam
allein [alajn]	sám, sami	draußen [drausən]	venku
alt [alt]	starý	durstig [durstik]	žiznivý
r Apfel [apfəl]	jablko	s Ei [aj]	vejce
e Arbeit [arbatj]	práce	eigentlich [ajgentlich]	vlastně
s Arbeitszimmer [arbatjtsimæ]	pracovna	e Eltern [eltæn]	rodiče
r Arzt [artst]	lékař	r Enkel [enkəl]	vnuk
auch [auch]	také	s Enkelkind [enkəlkchind]	vnouče
s Badezimmer [bádetsimæ]	koupelna	s Essen [esən]	jídlo
r Balkon [balkō]	balkon	etwas [etvas]	něco, trochu
befreundet [be'frojnɔdɛt]	spřátelený	e Familie [famílie]	rodina
beide [bajde]	oba	s Fenster [fenstæ]	okno
belegte Brötchen [be'légte brótchən]	obložené chlebičky	fertig [fertik]	hotový
bestimmt [be'stímt]	určitě	e Frau [frau]	paní, žena, manželka
s Bett [bet]	postel	frisch [friš]	čerstvý
s Bier [bír]	pivo	ganz [gants]	docela, zcela
bitte [bite]	prosím	gewöhnlich [ge'vónlich]	obvykle
bitten [bitən]	prosit	gleich [glajch]	hned
brav [bráv]	hodný, poslušný	glücklich [glyklich]	šťastný
r Bruder [brúðæ]	bratr	groß [grós]	velký
s Buch [búch]	kniha	e Großeltern [grós]eltæn]	prarodiče, dědeček a babička
danke [danke]	děkuji	gut [gút]	dobry
deutsch [dojtš]	německý	haben [háβən]	mít
s Deutsch [dojtš]	němčina	s Haus [haus]	dům

– zu Hause [tsu hauze]	doma	nicht wahr [nycht vár]	že ano
– nach Hause [nach hauze]	domů	niemand [nýmand]	nikdo
r Herr [her]	pán	e Oma [oma]	babička
hier [hír]	zde, tady	r Onkel [onkəl]	strýc
hinten [hintən]	vzadu	r Opa [opa]	dědeček
s Hobby [hoby]	koniček, záliba	e Ordnung [ordnuŋ]	pořádek
hungrig [huŋrik]	hladový	– in Ordnung [in ordnuŋ]	v pořádku
immer [imæ]	vždycky	rechts [rechts]	vpravo
interessant [interessant]	zajímavý	r Schinken [šinkən]	šunka
ja [ja]	ano	s Schlafzimmer [šláftsimæ]	ložnice
jung [juŋ]	mladý	schön [šón]	krásný, pěkný, hezký
r Junge [juŋe]	chlapec	e Schwester [švestæ]	sestra
e Kartoffel [kchartofəl]	brambora	r Sohn [zón]	syn
r Käse [kchéze]	sýr	spät [špét]	pozdě
kein [kchajn]	žádný	e Tante [tante]	teta
s Kind [kchind]	dítě	e Tochter [tochtæ]	dcera
s Kinderzimmer [kchindætsimæ]	dětský pokoj	e Toilette [toaletē]	toaleta
klein [kchlajn]	malý	e Uhr [úr]	hodinky
kochen [kchochən]	vařit	und [und]	a
sie kocht [zí kchocht]	(ona) vaří	r Vater [fátæ]	otec
s Kochen [kchochən]	vaření	r Wald [vald]	les
e Küche [kchýche]	kuchyně	warum [varum]	proč
e Lehrerin [lérerin]	učitelka	was [vas]	co
leider [lajdæ]	bohužel	r Wein [vajn]	víno
links [links]	vlevo	wer [vér]	kdo
r Löwe [lóve]	lev	wessen [vesən]	čí
s Mädchen [médechən]	děvče	wirklich [virklich]	skutečně
r Mann [man]	muž, manžel	wo [vó]	kde
e Milch [milch]	mléko	e Wohnung [vónun]	byt
müde [mýde]	unavený	s Wohnzimmer [vóntsımæ]	obývací pokoj
munter [muntæ]	svěží, čiperný	s Zimmer [tsımæ]	pokoj
e Mutter [mutæ]	matka	zu müde [tsu mýde]	příliš unavený
nein [najn]	ne	zufrieden [tsufrídən]	spokojený
neu [noj]	nový	zusammen [tsuzamen]	spolu
nichts [nychts]	nic	zwar [tsvár]	sice

Hallo! [haló]

Guten Tag! [gútən tchág]

Wie geht's? [ví géts]

Danke, es geht. [danke, es géť]

Herzlich willkommen. [hertslich vilkchomen]

Es freut mich. [es frojt mich]

Was möchtest du/ möchten Sie? [vas mœchtest dú, mœchten zı]

Ich möchte... [ich mœchte]

Es ist spät. [es ist špét]

Ahoj!

Dobrý den!

Jak se máš/máte?

Děkuji, jde to.

Srdečně vítám (vítáme).

Těší mě.

Co bys chtěl/byste chtěli? Co si dáš/dáte?

Chtěl bych... Dám si...

Je pozdě.

GRAMATIKA

Osobní zájmena a časování slovesa **sein** – být

ich bin	(já) <i>jsem</i>	wir sind	(my) <i>jsme</i>
du bist	(ty) <i>jsi</i>	ihr seid	(vy) <i>jste</i>
er ist	(on) <i>je</i>	sie sind	(oni) <i>jsou</i>
sie ist	(ona) <i>je</i>	Sie sind	(vy) <i>jste</i> (zdvořilé oslovení, vykání)
es ist	(ono) <i>je</i>		

□ **Zapamatujte si:**

Sloveso **sein** patří mezi pomocná slovesa, časuje se nepravidelně a je třeba si jeho tvary zapamatovat. Všechny slovesné tvary časujeme vždy s příslušným osobním zájmenem.

Tvar **ihr seid – jste** vyjadřuje tykání v množném čísle (např. Hans und Peter, seid ihr zu Hause? – Honzo a Petře, jste doma?).

Pro zdvořilé oslovení, tzv. vykání, užívá němčina tvaru

Sie sind – jste (např. Sind Sie zu Hause, Herr Schmidt? – Jste doma, pane Schmidte?).

Pořádek slov v hlavní větě

V německé větě má sloveso pevné postavení. Je třeba si zapamatovat několik zásad. Zde jsou první dvě.

1. V německé větě je vždy vyjádřený podmět

např. **Ich** bin hier neu. *Jsem tu nový.*

Sie sind zu Hause. *Jsou doma.*

Es freut mich. *Těší mě.*

2. Určitý (časovaný) slovesný tvar je v hlavní oznamovací větě vždy na druhém místě (jako druhý větný člen)

např. 1. Mein Bruder ist hier zufrieden. *Bratr je tady spokojený.*
 Hier ist mein Bruder zufrieden. *Tady je bratr spokojený.*
 Zufrieden ist mein Bruder auch hier. *Také tady je bratr spokojený.*

Otázka

Rozlišujeme dva typy otázek:

- otázku, na kterou očekáváme odpověď ano nebo ne, tvoříme převráceným slovosledem,